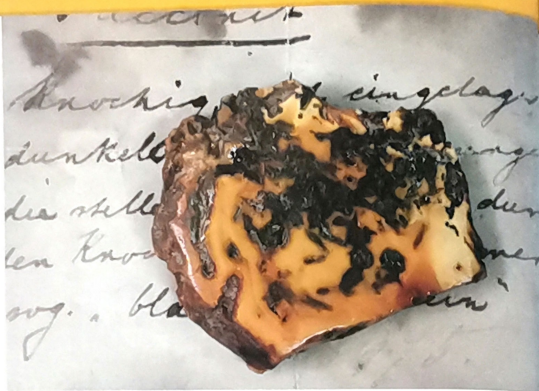

Marec 2021

Vsebina

18 Dragi kamni Zoisovi dragulji

Baron Zois je v svojo zbirko uvrstil precej okrasnih kamnov in med njimi so nekateri izjemni za tisti čas, občudujemo pa jih tudi še danes, po 200 letih

Zoonoze

Kaj vse skače z živali na človeka?

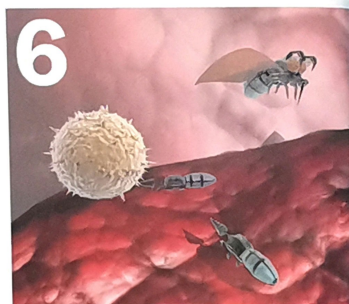
Spekter živali je precej širok, ker imamo pri zoonozah dva pomembna tipa živali: ene so rezervoarji, druge pa vektorji – Zoonoze prenašajo tudi domači ljubljenci

38

Nanomateriali

Nevidni, a vendar vseprisotni

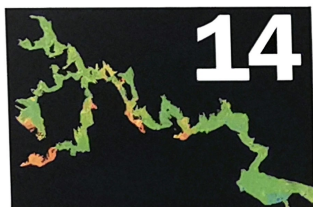
Bodo nanoroboti v prihodnje zdravili bolezen v njenem izvoru?

6

Triglavi zmaj v Zelenih špicah

Kamniška jama je prva tako velika jama, ki je v celoti izmerjena z uporabo laserskega skenerja

14

30

Raketni motorji

Zlepa ali zgrda do prestiža v vesolju

Aktualni pristop večkratne uporabe raket utegne zamajati ruski monopol pri raketnih motorjih, ki so ga ti ohranjali vse od sredine devetdesetih let prejšnjega stoletja

Intervju z dr. Matjažem Milkošem

Pripraviti se moramo na vsako naravno nevarnost

»Zemeljski plazovi se prožijo tudi ob močnejših potresih.«

24

44 Ljudske pravljice

Za devetimi gorami

Pripovedno izročilo se je vedno prenašalo ustno, šele v 19. stoletju so začeli slovenske pripovedi zbirati in zapisovati

50 Pariz Bližnjega vzhoda

Libanon med častitljivo preteklostjo in negotovo prihodnostjo

58 Najslavnejši vampir

Drakula, knjižni junak irskega pisca Brama Stokerja, še vedno živi v Transilvaniji

62 100 klancev

Štajerski Triglav #51/100

72 Izlet

Po stopinjah Valentina Staniča

Uvodnik

Kaj vse skače

Spomnim se Rokove sošolke, ki je vsakič, ko je pobožala našo Luno, hitro stopila do kuhinjskega korita in si umila roke. Kužkov ni bila vajena, Luna pa je ves čas hodila za njo in jo osvajala. A pravila so pravila, dobra vzgoja pa globoko zapisana – Dora ni pri svojih enajstih na higieno niti za hip pozabila.

Na ulici se mi pogosto zgodi, da naključni mimoidoči, »ki tako pogreša svojega«, počepne k mojemu Jacquesu, se našobi proti njemu in si zaželi lubčka. Saj vas ne moti, sprašuje in se pogovarja, sodeč po tem, da ne počaka na odgovor, sam s sabo. Me, jezika v sebi in dodam, a spet ne na glas, čudno, da se zdi primerno vam.

Si predstavljate, da bi vprašala: Pa vi veste, kam vse je samo na tem sprehodu potisnil smrček in kaj vse je polizal? Ali: Ni panike, saj verjetno veste, kaj vse skače z živali na človeka. Sama sem (vsaj) pri (pasji) vzgoji očitno zgrešila, ker tudi moj kosmatinec nima nobenih zadržkov. A nikoli ni prepozno. Zdaj ga (nevzgojno) strašim, da lahko tudi s človeka kaj skoči nanj. Sploh s takega, ki ga ne pozna ... © Čakam, da me vpraša, zakaj ga torej tako besno pregledujem le, ko prideva s Klobuka, ne pa tudi, ko zaokroživa s Prešernovega trga po nabrežju do Prul in nazaj do Maxija. In zakaj najprej občudujoče ostrmim, ko nama srne na Barju prečkajo pot, ko se njihovi beli zadki izgubijo v daljavi, pa se že sklanjam nad njim, ker kar vidim, kako vse leze in gre ... Klopi me spravljajo v obup. Prva dva sta letos napadla že januarja.

Ne spomnim se, da bi jih Janez Jalen omenjal v Bobrih, četudi v knjigi primernih gostiteljev ni manjkalo. Prav tako ne verjamem, da so nastopali v »pravljici iz ust«, kot je zgodbo o Bobrčku, ki mu jo je pripovedoval ati, poimenoval triletnik. Zatrdno ne morem vedeti, ker je bila to možka domena – vsak petek nekaj let – in četudi sem vlekla na ušesa, razen posameznih besed in prešernega smeha nisem ujela. Poznate morda vi kakšno ljudsko, ki omenja to nevarno nadlogo?

Urša Jurak Kuzman,
odgovorna urednica revije Gea